

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Христо Делчев Мавров,
Икономически университет - Варна,
научна специалност „Политическа икономия” (Обща икономическа теория)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по научна специалност „Икономика и управление”

Автор на дисертационния труд: Александър Боянов Тодоров

Тема на дисертационния труд: Икономически подходи за изследване на медийна концентрация

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд на Александър Боянов Тодоров съгласно Заповед № 1222 от 4 април 2014 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

1. Информация за дисертанта

Докторантът става магистър по икономика в Университет Кьолн „Албертус Магнус”, гр. Кьолн, Германия. Специализирал е медийна икономика и е работил по проекти в научни институти, свързани с проблематиката на индустриалната концентрация и устройството на радио и телевизионните системи в източноевропейските страни. Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Международна икономика и политика” на ВСУ „Черноризец Храбър” от 2011 до 2013 г. като докторант на самостоятелна подготовка.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем 209 стр., от които 171 стр. основен текст. В структурно отношение основният текст включва всички необходими елементи на едно изследване: въведение, съдържание, представено в 3 глави и заключение.

В теорията на социалното пазарно стопанство степента на конкуренция в икономиката е в основата на благоденствието и на развитието на демокрацията. Този постулат се отнася с пълна сила и за медиите като най-важен инструмент за формиране на гражданско общество и демократично мислене.

В този смисъл не подлежи на съмнение оценката, че избраната от автора тема за изследване на медийната концентрация, и в частност на радиопазара, в България представлява **актуален** за теорията, управленската практика и демократичното развитие на България проблем.

Тази проблематика, в контекста на посочения от автора обект и предмет и неговата практическа насоченост към българската икономика, не е изследвана в българската литература. Това е сериозно основание за извеждането на значими научни приноси.

Целта на изследването е да се „предложат теоретични и емпирични икономически подходи за анализ на концентрацията на медийните пазари” и практически да се приложат за радиопазара в България.

За постигане на целта коректно са изведени 3 задачи, които съдържат теоретични, методологични и практико-приложни аспекти.

Обект на изследването е концентрацията в пазара на медийни продукти и услуги в България.

Предмет е приложението на икономически подходи и методи за изследване на концентрацията на радиопазара в България и последствията от тази концентрация.

Необходимо е да се подчертае, че така поставената цел и очертани обект и предмет са в логически синхрон с темата на дисертацията. Поставените ограничения на анализа (разглежда се хоризонталната концентрация, но не и вертикалната и диагоналната такава, изследват се икономическите подходи за анализ на концентрацията, но не и последиците от концентрацията и необходимите секторни политики) позволяват пълнота и задълбоченост при анализа и прецизност при формулирането на изводи.

Основната теза, която се защитава е, че икономическият подход и инструментариум са подходящи за изследване на медийната концентрация и за точно количествено измерване на тази концентрация.

За доказване на дисертационната теза съдействат както ясно формулираната цел, логически коректно поставените и по-нататък решени задачи, така и убедителното изясняване и прилагане на традиционните статистически методи за анализ на концентрацията и методът на мрежовия анализ.

Авторът подходящо е систематизирал използваните за дисертацията източници в 5 групи, всяка разделена на кирилица и латиница – справочна литература, учебна литература, монографии и студии, периодика и интернет източници. От литературните източници 25 заглавия са на кирилица и 185 на латиница (немски и английски език). Посочената научна литература и като обем, и като автори, и категорично доказва, че дисертантът Александър Боянов Тодоров познава теорията на индустриалната организация и методическия инструментариум за нейното изследване.;

И накрая, не трябва да се отминава простата и логически стройна структура на разработката, ясният и точен в терминологично отношение стил на изложение, което е доказателство за дълбоко навлизане и разбиране на теорията на пазарната организация, проблемите на пазарната концентрация и в частност на радиопазара в България и подходите и методите за тяхното изследване.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Пред нас е научно изследване, което заслужава висока оценка за поетото предизвикателство да се реши един нов и неизследван пазар, като медийния, през призмата на икономическата теория и нейния инструментариум и да се очертаят насоките за бъдещото развитие на този пазар и произтичащите от това проблеми.

Научните приноси имат теоретико-методологичен и научно-приложен характер и могат да се сведат до следните три пункта:

- Приложена е общата теория на пазара към медийните пазари, изведени са техните особености, причините и последиците от пазарната концентрация на тези пазари
- В контекста на концепцията за фирмените мрежи в сравнителен план са разгледани икономическите подходи за изследване на медийната концентрация

- Предложени и приложени са методи за изследване на медийната концентрация и концентрацията на собствеността на радиопазара в България

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Направените публикации са 6 на брой, сред които 3 статии и 3 доклада. Те са по същността на дисертационния труд и представят основните идеи и изводи на докторанта за медийните пазари, медийната концентрация и радиособствеността в България пред научната общност.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът, в обем 36 страници, отразява точно и логически последователно направеното изследване и откроява основните приноси. Завършва с декларация за оригиналност.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

С оглед бъдещата работа на докторант Александър Тодоров ще си позволя две препоръки

Първо относно използването на някои термини. Става дума преди всичко за термина кооперация. В българската икономическа литература под кооперация се разбира преди всичко организационна форма на бизнеса, изградена на основата на взаимопомощ и солидарност между физически лица. В дисертацията, термина кооперация се използва за случаи, в които става дума за предпочитание на някои фирми към сътрудничество, вместо към конкуренция, като по-успешна стратегия за оцеляване и развитие.

Второ, Поздравявайки докторанта за използването на иконометрични модели при анализа на концентрацията на радиопазара с оглед на бъдещата работа на докторанта в областта на пазарната концентрация на медийните пазари ще си позволя някои препоръки.

Прилагането на иконометрични модели трябва да е много внимателно и икономически обосновано. Иконометрични регресионни модели се прилагат при необходимост от количествено измерване на силата на влияние на една или няколко независими променливи върху една зависима променлива. Преди това обаче, трябва чрез икономическата логика да е изведена причинно-следствената връзка между независимата и зависимата променлива. Без такъв анализ иконометричният модел е без смисъл. Вярно е, че има и иконометрични модели, чрез които се откриват емпирични зависимости. Но след това е необходимо да се потърси и икономическата логика на съответната емпирична зависимост. Иконометричният модел на стр. 146 не е такъв случай – той изследва връзката между коефициента Джини, G и индекса на Хърфиндал, HH . Между тях може да се търси корелационна зависимост, но не трябва да се конструира иконометричен модел.

7. Заключение

За мен е безспорно, че представеният за защита дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и доказва способността на докторант Александър Боянов Тодоров да формулира и изследва актуален научен проблем и да достига до значими за икономическата теория и практика теоретични и приложни резултати. Отчитайки несъмнените достойнства на

научната разработка давам **положителна оценка** на дисертационния труд и гласувам за **присъждане на** образователната и научна степен „доктор” на Александър Боянов Тодоров по научна специалност „Икономика и управление”.

28.04.2014
гр. Варна

Подпис:
/доц.д-р Христо Маевров/